

İHRACATIMIZ ARTARKEN, MALİYETLER VE FİNANSMAN İHTİYACI DA ARTIYOR...

// Geçen yıl başlayarak bu yıla da sirayet eden konteynır krizi ve tüm lojistik süreçlerinde maliyetlerin astronomik artışının da etkisiyle tüm dünyada ham madde fiyatları dolar bazında % 100'e varan oranlarda artış kaydetti. İhracatçının maliyet artışlarının pazar kaybı kaygısıyla aynı oranda fiyatlara yansıtılamadığını da dikkate aldığımızda, ihracat birim değerlerimizde önemli bir erozyon yaşandığını söyleyebiliriz.

TÜRKİYE DIŞ TİCARET DERNEĞİ
TURKTRADE
FOREIGN TRADE ASSOCIATION OF TURKEY

TURKTRADE üyeleri pandemi gölgesinde tamamladığımız 2020 yılını 21,5 milyar dolar ihracat yaparak tamamlamışlardır. TİM (Türkiye İhracatçıları Meclisi) tarafından yayınlanan 2020 yılı ilk 1000 ihracatçı listesinde üyelerimiz birinci Ford başta olmak üzere Vestel, Kibar, Arçelik, TGS, Tofaş ve Tüpraş ilk 10'da yer almıştır. Listenin toplam değerinin % 23,2'sini yapan üyelerimiz, aynı zamanda Otomotiv Endüstrisi, Elektrik-Elektronik, Kimyevi Maddeler ve Mamulleri, Çelik, Hazırgiyim ve Konfeksiyon, Demir ve Demir Dışı Metaller, Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri, Tekstil ve Hammaddeleri ve Deri ve Deri Mamulleri gibi ülkemizin ihracatının lokomotifleri olan sektörlerin de liderleridir. Tüm insanlık için oldukça zor geçen 2020 yılının ardından, halen pandeminin olumsuz etkileriyle mücadele etmekle beraber, "aşılama oranının artışı ve özel sektörümüzün yeni durumlara uyum kabiliyeti sayesinde" tüm üyelerimizde ciddi ihracat büyümeleri olduğunu memnuniyetle söyleyebilirim.

Ağustos sonu itibarıyla 12 aylık ihracatımız 207,5 milyar dolarla bir önceki yıla göre % 25 büyümüştür.

HAYRETTİN ÇAYCI
Türkiye Dış Ticaret Derneği (TURKTRADE)
Yönetim Kurulu Başkanı

2020 yılındaki pandemi kaynaklı daralmanın baz etkisini bertaraf etmek dahi, 2019 Ağustos sonundaki 12 aylık rakamlarla kıyaslandığında da % 15 büyümeye bulunmaktadır.

Özetle ihracatımızda ivmenin yukarı yönlü olduğunu, tüm konjonktürel sıkıntılara rağmen özel sektörümüzün üretmeye

İhracatçının bu dönemi sağlıklı atlatabilmesi için "ham madde/ malzeme tedarikine getirilen bazı ilave gümrük vergilerinin azaltılması ya da kaldırılması", "navlun desteklerinin sağlanması", "lojistik merkezlerin çoğaltılması", "demiryolu taşımacılığı için gerekli kamu yatırımlarının hızla yapılması", en önemlisi de "uygun vade ve fiyatlarla finansmana ulaşmasının sağlanması" gerekmektedir.

AĞUSTOS 2021 İHRACAT RAKAMLARI				
SEKTÖREL BAZDA İHRACAT RAKAMLARI -1.000 \$				
KAYNAK: TİM	SON 12 AYLIK (Ağustos Sonu İtibariyle)			
SEKTÖRLER	2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	Değişim ('21/'20)
I. TARIM	22.705.893	24.002.044	27.403.489	14,2
II. SANAYİ	138.379.895	124.134.001	157.214.730	26,6
III. MADENCİLİK	4.399.386	4.007.231	5.527.840	37,9
T O P L A M (TİM*)	165.485.175	152.143.275	190.146.059	25,0
İhracatçı Birlikleri Kaydından Muaf İhracat ile Antrepo ve Serbest Bölgeler Farkı	14.904.412	13.576.330	17.323.099	27,6
GENEL İHRACAT TOPLAMI	180.389.587	165.719.605	207.469.157	25,2
2019 yılı ile kıyaslama		-8%	15%	

devam ettiğini ve gücü oranında yatırım yapmaya gayret ettiğini söyleyebilirim.

İHRACAT BİRİM DEĞERLERİMİZ HALEN DÜŞÜK

Ancak bu artışın kolay olmadığına da vurgu yapmak isterim. Ülkemiz ihracatının yapısal sorunu olan düşük katma değerli üretimin sonucu olarak, kilogram başına düşen ihracat değerimiz halen düşüktür.

Ağustos sonu kümüle ihracat rakamımız 128,02 milyar dolara karşılık 114,3 milyon kg ihracat yapılmış olup, kg başına ihracat değerimiz 1,12 USD civarındadır. Bu rakam 2018 yılında 1,29

USD idi. İhracatımızın % 14'ünü oluşturan tarım ihracatının pandeminin de etkisiyle talebin ara vermeksizin artmaya devam etmesinin sonucunda 2018 yılında kg başına 1,03 USD olan değeri 1,12 USD'ye yükselmiştir. İhracatımızın % 83'ünü oluşturan sanayi ürünlerinin 2018 yılında ortalama 1,74 USD olan kg değeri, geçen yıla göre önemli iyileşme sağlanmakla beraber halen 1,44 USD civarındadır.

MARKALAŞMAYA DAHA FAZLA YATIRIM YAPMALIYIZ...

Gerek kamu organizasyonumuz, gerekse iş örgütlerimiz ve STK'larımız sürekli katma değerli ihracata vurgu yapmakla beraber, bunu

KG BAŞI USD DEĞERİ	YILLIK DEĞERLER			8 AYLIK 2021	Geçen Yıla göre Değişim %
	2018	2019	2020		
SEKTÖR	USD/KG	USD/KG	USD/KG	USD/KG	
I. TARIM	1,03	1,07	1,02	1,12	0,10
II. SANAYİ	1,74	1,41	1,23	1,44	0,17
A. TARIMA DAYALI İŞLENMİŞ ÜRÜNLER	4,34	4,05	3,71	4,01	8%
Tekstil ve Hammaddeleri	4,32	4,02	3,70	3,98	7%
Deri ve Deri Mamulleri	11,12	10,34	9,24	8,87	-4%
Halı	3,02	2,93	2,85	3,16	11%
B. KİMYEVİ MADDELER VE MAMÜLLERİ	0,89	0,77	0,75	0,91	21%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	0,89	0,77	0,75	0,91	21%
C. SANAYİ MAMÜLLERİ	1,91	1,55	1,29	1,50	16%
Hazırlanmış ve Konfeksiyon	14,40	13,21	13,14	13,48	3%
Otomotiv Endüstrisi	7,21	6,89	7,07	7,04	0%
Gemi ve Yat	3,81	2,32	3,73	5,85	57%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	3,55	3,19	3,26	3,54	9%
Makine ve Aksamları	5,64	5,20	5,33	5,51	3%
Demir ve Demir Dışı Metaller	3,78	3,39	2,93	3,89	32%
Çelik	0,73	0,66	0,62	0,86	40%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	0,14	0,11	0,09	0,11	17%
Mücevher	761,58	685,11	511,92	566,30	11%
Savunma ve Havacılık Sanayii	45,72	62,81	47,94	44,43	-7%
İklimlendirme Sanayii	4,52	4,28	4,28	4,65	9%
Diğer Sanayi Ürünleri	6,96	6,18	5,30	5,00	-6%
III. MADENCİLİK	0,17	0,16	0,15	0,16	0,02
TOPLAM	1,29	1,13	1,01	1,12	11%

Kaynak: TİM

uygulamada yeterince hayata geçiremediğimizi kabul etmek durumundayız. Katma değerli ihracat için teknoloji yoğun ya da özellikli tasarıma sahip ürünlere yönelmemiz, markalaşmaya daha fazla yatırım yapmamız gerekmektedir. Bu konularda son yıllarda önemli başarılar sağlayan markalarımız olmakla beraber, ölçek oluşturan birçok sektörde halen düşük karlılıklarla ve maalesef fiyat rekabeti ile ihracat artırılmaya çalışılmaktadır. Şirketler döviz ihtiyaçlarını karşılamak için gerektiğinde çok küçük kar marjlarıyla satış yapmak durumunda kalmaktadır.

HAM MADDE FİYATLARI DOLAR BAZINDA YÜZDE 100 ARTTI...

Geçen yıl başlayarak bu yıla da sirayet eden konteynır krizi ve tüm lojistik süreçlerinde maliyetlerin astronomik artışının da etkisiyle tüm dünyada ham madde fiyatları dolar bazında % 100'e varan oranlarda artış kaydetti. Tüm bu maliyet artışları ihracatçının maliyetlerini yükseltirken, maliyet artışlarının pazar kaybı kaygısıyla aynı oranda fiyatlara yansıtılmadığını da dikkate aldığımızda, ihracat birim değerlerimizde önemli bir erozyon yaşandığını söyleyebiliriz.

İhracatçının bu dönemi sağlıklı atlatabilmesi için "ham madde/malzeme tedarikine getirilen bazı ilave gümrük vergilerinin azaltılması ya da kaldırılması", "navlun desteklerinin sağlanması",

"lojistik süreçlerin maliyetlerinin düşürülmesi için lojistik merkezlerin çoğaltılması", en önemlisi de "uygun vade ve fiyatlarla finansmana ulaşmasının sağlanması" gerekmektedir. İhracatımızın % 60'ı denizyolu, % 31'i karayolu, % 8'i havayolu ve sadece % 1'i demiryolu ile yapılmaktadır.

Demiryolu taşımacılığının payının artırılması için gerekli kamu yatırımlarının hızla yapılması ve uluslararası demiryolu taşımacılık ağlarına entegrasyonunun sağlanması; denizyolundaki darboğazlara alternatif oluştururken, karayolu taşımacılığındaki karbon salımı kaynaklı olası kısıtlamalara da alternatif oluşturacak, aynı zamanda önemli maliyet avantajı da sağlayabilecektir.

İHRACATIN FİNANSMAN İHTİYACI VE TCMB KAYNAKLI EXIMBANK REESKONT KREDİLERİNDE YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

İhracatçının en önemli sorunlarının başında uygun vade ve fiyatlarla finansman temini gelmektedir. Eximbank aracılığı ile kullandırılan TCMB (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası) kaynaklı döviz ve TL reeskont kredileri kullanım koşullarında 17 Eylül'de yapılan duyuruyla 1 Ekim'den itibaren geçerli olacak değişiklikler yayınlanmıştır.

Döviz kredilerinin yalnızca belirlenen TL cinsi harcama alanlarında kullanılması şart koşulmuş durumda. Eximbank kredisinin amacı ihracatın finanse edilmesidir. İhraç edilecek malın üretim sürecinde ithal hammadde/ malzemeler kullanılması ve dolayısı ile döviz bazında ithalat ödemeleri yapılma zorunluluğu sanayi üretimimizin bir gerçeğidir. Eximbank kredilerinin ithalat ödemelerinde kullanılamaması, ihracatçıların günlük nakit akış operasyonlarında önemli zorluklar yaşaması anlamını taşımaktadır. Diğer taraftan bu düzenleme ile firmaların ithalat hacimlerinde bir azalma, dövize talebin azalması gibi bir etkisinin olması da mümkün değildir. Bu düzenlemenin kaldırılması, ya da sadece TL olarak alınacak reeskont kredileri için uygulanması, döviz kredileri için söz konusu olmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Kredilerin 240 gün olarak uygulanan azami vadesi 180 gün olarak güncellenmiştir. Yeni pazarlara yapılan ihracat, yüksek teknoloji ürünü ihracatı ve döviz kazandırıcı hizmetlerin finansmanı amacıyla kullanılan kredilerin azami vadesi 360 gün olarak uygulanmaya devam edecektir. Pandemi döneminde zaten uzayan tahsilat süreleri nedeniyle ihracatçıları Eximbank'ın kredi vadelerini uzatmasını beklerken tam tersi yönde gelen bu düzenleme hayal kırıklığı yaratmıştır. Ülkemiz ihracatının yapısı dikkate alındığında, ölçekli ihracatı yapan ve Ülkemizin ihtiyaç duyduğu dövizin

büyük kısmını getiren ihracatçılarımızın kredi vadelerinin 180 gün ile sınırlandırılmış olmasının, nihai olarak ihracatçının rekabet gücüne olumsuz yansımaları olacaktır.

Diğer taraftan kredilerin ihracat bedelleri ile kapatılma zorunluluğu, ihracat bedellerinin biriktirilmesi sonucunu doğuracağından günlük nakit akışlarında açıklar yaratarak ilave kredi ihtiyacı doğurmanın yanı sıra ciddi operasyonel yük oluşturmaktadır.

OLUMSUZ ETKİLERİ ORTADAN KALDIRICI DEĞİŞİKLİKLERİN YAPILACAĞI İNANCINDAYIZ...

TCMB ve Eximbank yönetimlerinin ihracatçılarımızın güncel ihtiyaçlarını karşılıklı istişare ederek, yeni düzenlemenin olası olumsuz etkilerini ortadan kaldıracak biçimde gerekli değişiklikleri yapacağına inanıyoruz.

Eximbank'ın ihracatçıya uygun faizlerle kısa, orta ve uzun vadeli kredilerle finansman temini ihracatımızın rekabet gücü açısından son derece önemlidir.

Keza Eximbank alacak sigortası mevcut pazarlarda büyüme ve az bilinen yeni pazarlara girişte son derece önemli bir işlev ifa etmektedir. Alacak sigortası limitlerinin artırılması ve maliyetlerin düşürülmesi ihracatımızın rekabet gücüne önemli katkı sağlayacaktır. ●

